

Répási János kollégánkra emlékezve

Ismét gyászol a vegyészársadalom és a magyar gyógyszeripar: 2019. február 14-én eltávozott közülünk Répási János, a hazai gyógyszerminőségbiztosítás emblematikus egyénisége.

János életútját nehéz néhány fejezetben leírni, de rá emlékezni és ezzel példát állítani mások elé, lehet. 1951. szeptember 18-án született a Szolnok megyei Jánoshidán. Az általános iskolát szülőfalujában végezte el, majd a jászberényi Lehel Vezér Gimnázium következett. 1971-ben kezdte meg egyetemi tanulmányait a BME Vegyész-mérnöki Karán. Diplomamunkáját az akkor még Magyarországon alig művelt, távoli FT-IR spektroszkópia, és ehhez kapcsolódóan, erőállandó-számítások témájából írta. A diploma megszerzése után a Tiszavasvári Alkaloida Vegyészeti Gyárba került, ahol a Minőségellenőrzési Főosztály analitikai-fejlesztési egységében kezdett dolgozni. Akkoriban a cég hatóanyag-, gyógyszer- és növényvédőszer-gyártással is foglalkozott, téma volt bőven az okos, intelligens fiatal mérnök számára. Nagyon intenzív munkás évek következtek, amelyek eredményességét számos újítás és szabadság-fémjelezte, majd egyetemi doktori disszertációja készült el 1980-ban. A vállalat vezetése gyorsan felfigyelt kivételes képességeire, szakmai és vezetői kvalitására, és nagyon fiatalon, 1983-ban kinevezték a Minőségellenőrzési Főosztály vezetőjévé.

A következő évtizedben azon dolgozott, hogy egy olyan analitikai bázis jöjjön létre az Alkaloidában, amely képes arra, hogy a kor követelményeinek megfelelő háttérrel adjon a cég által gyártott termékek vizsgálatához, a hazai, európai és amerikai törzskönyvezéséhez. A 90-es években az analitika után a minőségbiztosítás lett az új szerelem. Többéves előkészítő munka után János vezetésével a cég 1994-ben megszerezte az ISO 9001 tanúsítást. A kapcsolódó kézikönyveket csak úgy emlegették a gyárban, hogy „János evangéliuma”. Ezt követően János megkapta a vállalat alapítójáról elnevezett Kabay János-díjat.

Vezetői munkája mellett a tudományos munkákra is szakított időt. Részt vett a VII. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztési munkáinak befejezésében, 1988-ban a szívre és keringésre ható gyógyszerek kifejlesztésében elért eredményeiért megkapta az MTA Novicardin-díját, 1994-ben pedig megvédte kandidátusi disszertációját. Erre hivatkozva a BME-től megkapta a PhD-fokozatot is.

1992-től minőségbiztosítási igazgatóként dolgozott.

1999-ben a vállalatnál kedvezőtlen változások történtek, ezért nehéz szívvel úgy döntött, hogy elhagyja az Alkaloidát, és csatlakozott a Human Oltóanyagtermelő és Gyógyszergyártó Rt.-hez, mint az akkori minőségbiztosítási igazgató helyettese, majd egy évvel később, mint utóda. A következő évek során János tökéletesen elsajátította a steril gyógyszerek, infúziók, vérkészítmények és liofilezett termékek gyártásához, minőségellenőrzéséhez szükséges ismereteket is.

2000 elején a Teva Pharmaceuticals megvásárolta a Human Gyógyszergyárat és 4 éven belül a már korábban birtokában lévő debreceni székhelyű Biogalt és a Gödöllőn működő Humant Teva Gyógyszergyár néven vonták össze. Ekkor János megbízást kapott a Teva összes magyarországi telephelye minőségügyi tevékenységének harmonizálására, vezetésére, minőségirányítási igazgatói beosztásban. 2007 és 2010 között a Teva többi Közép- és Kelet-Európában működő vállalatánál is ellátott bizonyos

minőségbiztosítási, rendszerfejlesztési és ellenőrzési feladatokat.

Jánosnak nagy szerepe volt abban, hogy a Magyarországon működő Teva Gyógyszergyár a világon működő több, mint 40 Teva gyár között sok mutatóban az elsők közé került. Termékei nagyon sok, európai, amerikai és más területeken lévő országban bevezetésre kerültek és néhány, Gödöllőn gyártott termék az USA-ban is forgalomba került. János elismertséget és megbecsülést szerzett a társvállalatok és legszigorúbb nemzetközi hatóságok előtt is.

A gyógyszer-analitika területén kifejtett munkásságáért 2008-ban megkapta a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság által alapított Schulek Elemér-díjat, és még ugyanebben az évben elnyerte az MKE Pfeifer Ignác-díjat is a vegyiparban eltöltött több évtizedes eredményes munkásságáért.

2011 végén nyugállományba vonult, és azóta is szinte a legtutolsó napig minőségbiztosítási tanácsadói területen és az oktatásban dolgozott.

Ezek röviden a gazdag életút mérföldkövei. Emberi nagysága azonban a szakmai eredményeken is túlmutatott. János rendkívül nagy tudású, bölcs ember volt, és mint általában az igazán nagy emberek, végtelenül szerény és kedves egyéniség. Munkatársai rajongtak érte, feltétel nélkül szerették és tisztelték. Munkájában a szakmai tudást és felkészültséget elengedhetetlennek tartotta, de mindenekelőtt saját, belső értékrendjét követte döntései meghozatalánál. Vezetőtársai biztonságban érezték magukat mellette. A gyógyszer-biztonságban nem ismert kompromisszumot. Mindig a minőséget és a betegek biztonságát tekintette elsődlegesnek, és soha nem félt a felelősségvállalástól, még akkor sem, ha véleményét erős ellenszélben kellett megvédenie. János véleménye minőségügyi kérdésekben mindig meghatározó volt, és elfogadottsága nagyban elősegítette, hogy az általa képviselt vállalatok komoly sikereket érjenek el.

Tájékozottsága és éles logikája nemcsak a szakmájára terjedt ki, hanem más tudományokban is rendkívül tájékozott volt. Imádkozta például a csillagászatot és a kvantumfizikát. Csodáltuk matematikai, analitikai és mikrobiológiai tudását és erős logikai képességét. Tudását önzetlenül adta át mindenkinek. Vezetőtársai, munkatársai és tanítványai nagyon sokat tanultak tőle és köszönhetnek neki. Kollegái kivétel nélkül elfogadták és vezetőjüként követték kéréseit és utasításait. Alkotásvágya soha nem hagyta nyugodni. Még az utolsó hónapokban, már nagyon betegen is azon dolgozott, hogy tető alá hozza a „meghatalmazott személy” képzést Magyarországon.

Imádkozta családját, gyermekeit, unokáit és párját, Ritát, aki egész élete során önfeláldozóan segítette őt és szinte már emberfeletti erővel küzdött mellette a halálos kór legyőzésében az elmúlt másfél évben.

Drága Jánoskám! Megtiszteltetés volt Veled dolgozni és barátodnak lenni. Mi, az itt maradtok köszönünk mindent, amit Tőled kaptunk, és örökre fájó, de hálás szívvel gondolunk Rád. Soha nem felejtünk! Nyugodj békében!

Hegedüs Lajos

a Teva Gyógyszergyár nyugalmazott vezérigazgatója

Kromek Sándor emlékére

Életének 81. esztendejében, 2018. február 4-én elhunyt a pécsi Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumának legendás kémianára, Kromek Sándor.